

De driestarren wekken den indruk als zou er volgens Dr. Kuypers nooit van anti-revolutionaire zijde iets mogen worden gedaan, waardoor eene tusschentijdsche crisis wordt te weeg gebracht.

Toch durf ik die algemeene stelling niet aan Dr. Kuypers in de schoenen te schuiven. De anti-revolutionaire partij zou dus, bij ieder zakelijk verschil, steeds moeten zwichten als de Kabinets-quaestie werd gesteld. Dit zal moeilijk kunnen worden volgehouden.

Een zakelijk verschil kan zoozeer een beginsel betreffen of zoozeer een gewichtig landsbelang raken, dat de oppositie niet *kan* terugtreden voor eene mogelijke Kabinets-quaestie. Leest men de driestarren, dan krijgt men den indruk alsof daar de leer verkondigd wordt, dat alleen partijbelang en nooit algemeen landsbelang den doorslag mag geven. Het ziet er vreemd uit.

Maar ook hier geeft de waanvoorstelling eene oplossing. Immers (het is wel dwaas, maar de voorstelling is zoo) ik zou mij niet hebben laten leiden door de eischen van het landsbelang op het gebied der defensie, maar door politieke berekening.

En als dat waar was, zou de zaak anders komen te liggen. Want, inderdaad, men moet *in den regel* niet uit politieke berekening tusschentijds eene crisis uitlokken. Dit zeg ik stellig met niet minder overtuiging dan Dr. Kuypers, die veel meer rekent dan ik; immers bij mij is de overtuiging levendig, dat men bij zulk eene berekening, die allicht *te* slim zou zijn, zich aan een streep door de rekening blootstelt.

Dr. Kuypers, die, om het maar rondweg te zeggen, op dit stuk van mijn innerlijk leven niets begrijpt, heeft deze tusschentijdsche crisis gezien in het licht zijner voorstelling en is daardoor in zijne uitspraken omtrent het vraagstuk van tusschentijdsche crisissen wat ver gegaan.

Hij zal zelf wel toegeven, dat er gevallen zijn, waarin men voor de mogelijkheid eener tusschentijdsche crisis niet mag terugdeinzen, al zal hij natuurlijk niet gemakkelijk toegeven, dat in December 1907 zulk een geval zich voordeed.

Dat verg ik ook niet van hem; daaromtrent staat het ieder vrij zijne meening te hebben.

Maar wie die tusschentijdsche crisis beschouwen wil als de bron van alle kwaad, en mij en mijn Kabinet daarover meent te mogen hekelen met de onwelwillende scherpte, die in de